

Rolnummer 296
Arrest nr. 52/92 van 9 juli 1992

A R R E S T

In zake : het beroep tot vernietiging van artikel 18, eerste lid, 1°, van de wet van 28 december 1990 betreffende verscheidene fiscale en niet-fiscale bepalingen, ingesteld door de Société régionale d'investissement pour la Wallonie.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit waarnemend voorzitter rechter J. Wathelet en voorzitter J. Delva, en de rechters D. André, K. Blanckaert, L.P. Suetens, M. Melchior en H. Boel, bijgestaan door de griffier H. Van der Zwalmen, onder voorzitterschap van waarnemend voorzitter rechter J. Wathelet,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. *Onderwerp van de vordering*

Bij een verzoekschrift van 27 juni 1991, per op dezelfde dag ter post aangetekende brief bij het Hof ingediend, en op 28 juni 1991 op de griffie ontvangen, vordert de Société régionale d'investissement pour la Wallonie, afgekort S.R.I.W., naamloze vennootschap van openbaar belang, met zetel te 4020 Luik, place d'Italie 1, en administratieve zetel te 5100 Namen, place Joséphine-Charlotte 19 bus 1, woonplaats kiezende op het kantoor van Mr. J.P. De Bandt en Mr. J. Périlleux, advocaten, Brederodestraat 13 te 1000 Brussel, de vernietiging van artikel 18, eerste lid, 1°, van de wet van 28 december 1990 betreffende verscheidene fiscale en niet-fiscale bepalingen, verschenen in het *Belgisch Staatsblad* van 29 december 1990.

II. *De rechtspleging*

Bij beschikking van 28 juni 1991 heeft de voorzitter in functie de rechters van de zetel aangewezen conform de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

De rechters-verslaggevers hebben geoordeeld dat er ten deze geen reden was tot toepassing van de artikelen 71 en volgende van de voormelde bijzondere wet.

Van het beroep is kennisgegeven conform artikel 76 van de voormelde bijzondere wet bij op 19 juli 1991 ter post aangetekende brieven, die op 23 juli 1991 aan de geadresseerden ter hand zijn gesteld.

Het bij artikel 74 van de voormelde bijzondere wet voorgeschreven bericht is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 30 juli 1991.

Bij beschikking van de voorzitter van 10 september 1991 is de termijn die de Waalse Gewestexecutieve was ingeruimd om een memorie in te dienen tot 30 september 1991 verlengd.

De Ministerraad, vertegenwoordigd door de Eerste Minister, wiens kabinet gevestigd is te 1000 Brussel, Wetstraat 16, en de Waalse Gewestexecutieve, vertegenwoordigd door haar Minister-Voorzitter, wiens kabinet gevestigd is te 5000 Namen, rue de Fer 42, hebben elk een memorie ingediend bij respectievelijk op 30 augustus 1991 en op 30 september 1991 ter post aangetekende brieven.

Afschriften van die memories zijn overgezonden conform artikel 89 van de organieke wet bij op 4 oktober 1991 ter post aangetekende brieven, die op 7 oktober 1991 aan de geadresseerden ter hand zijn gesteld.

De S.R.I.W. en de Ministerraad hebben elk een memorie van antwoord ingediend bij respectievelijk op 31 oktober 1991 en op 5 november 1991 ter post aangetekende brieven.

Bij beschikkingen van 21 november 1991 en van 25 mei 1992 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest moet worden gewezen respectievelijk tot 27 juni 1992 en tot 27 december 1992 verlengd.

Bij beschikking van 5 mei 1992 heeft het Hof, onder voorzitterschap van rechter J. Wathelet, aangezien voorzitter I. Pétry zich verhinderd heeft verklaard om te zetelen als gevolg van de nabijheid van haar ambtsneerlegging, de zaak in gereedheid verklaard en de terechtzitting op 26 mei 1992 vastgesteld.

Van die beschikking is aan de partijen kennisgegeven die, evenals hun advocaten, van de datum van de terechtzitting op de hoogte zijn gebracht bij op 5 mei 1992 ter post aangetekende brieven, die op 6 en 7 mei 1992

aan de geadresseerden ter hand zijn gesteld.

Op de terechtzitting van 26 mei 1992 :

- zijn verschenen :
- . Mr. J.P. De Bandt en Mr. J. Périlleux, advocaten bij de balie te Brussel, voor de verzoekster;
- . Mr. A. De Bruyn, advocaat bij het Hof van Cassatie, voor de Ministerraad;
- . Mr. V. Thiry, advocaat bij de balie te Luik, voor de Waalse Gewestexecutie;
- hebben de rechters M. Melchior en K. Blanckaert verslag uitgebracht;
- zijn voornoemde advocaten gehoord;
- is de zaak in beraad genomen.

De rechtspleging is gevoerd conform de artikelen 62 en volgende van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Hof.

III. *Onderwerp van de aangevochten wetgeving*

De bepaling waartegen beroep is ingesteld behoort tot een stel maatregelen die betrekking hebben op de reconversievennootschappen. Zij wijzigt de definitie van die vennootschap gegeven voor de toepassing van de herstelwet van 31 juli 1984. Vóór de wijziging ervan door de litigieuze bepaling gaf artikel 50, 2°, van de wet van 31 juli 1984, voormeld, van de reconversievennootschappen de volgende definitie : « De vennootschappen die worden opgericht met het oog op de uitvoering van een reconversiecontract en die hun zetel en belangrijkste bedrijfszetel hebben in een reconversiezone ». De bepaling voegt in die definitie tussen de woorden « opgericht » en « met het oog op » de woorden « ten laatste op 31 december 1990 op basis van een vóór 6 december 1990 ingediend contract bij een openbare investeringsvennootschap als bedoeld onder 3° » in.

IV. *In rechte*

- A -

A.1. De verzoekster voert als enig middel schending aan van artikel 6, § 1, VI, eerste lid, P, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij de bijzondere wet van 8 augustus 1988. Zij stelt dat de nationale wetgever met artikel 18, eerste lid, 1°, de bevoegdheid van het Gewest inzake economisch beleid heeft miskend, die de bevoegdheid omvat om een eigen statuut in het leven te roepen voor de reconversievennootschappen en de opdrachten ervan te omschrijven, alsmede de bevoegdheid om een regeling te treffen voor de overheidsinstellingen die rechtstreeks of onrechtstreeks aan de oprichting, de financiering en het beheer van de reconversievennootschappen deelnemen.

A.2. Volgens de Ministerraad strekt artikel 18, eerste lid, 1°, van de wet van 28 december 1990, door uiterste data vast te stellen voor de oprichting van de reconversievennootschappen, enerzijds, en voor de indiening van een contract bij een openbare investeringsvennootschap, anderzijds, net zoals de andere wijzigingen aangebracht in de wet van 31 juli 1984 door dat artikel 18 en door artikel 19, ertoe de fiscale voordelen te verminderen die gekoppeld zijn aan de oprichting van die vennootschappen en de andere vennootschappen die in een reconversiezone investeren.

Volgens de Ministerraad heeft de wet van 31 juli 1984 geenszins op een aangelegenheid betrekking die onder de « economische expansie » valt. Die wet zou verband houden met de fiscaliteit, die een nationale aangelegenheid zou blijven, toch wat de niet-geristorneerde belastingen, zoals de vennootschapsbelasting, betreft. Het Gewest zou niet bevoegd zijn inzake nationale fiscaliteit. Derhalve zou de wetsbepaling waarvan de

verzoekster de vernietiging vordert geen schending kunnen inhouden van artikel 6, § 1, VI, eerste lid, 1°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij de bijzondere wet van 8 augustus 1988.

A.3. De Waalse Gewestexecutieve laat gelden dat de Raad van State, in zijn advies gewezen op 18 april 1984 over het ontwerp van wet dat aan de basis ligt van de wet van 31 juli 1984, duidelijk heeft aangegeven dat de fiscale maatregelen van het ontwerp slechts « maatregelen zijn die gepaard gaan met de voornaamste hervormingen die toegespitst zijn op het reconversiecontract ». De nationale wetgever zou met allerlei in het advies van 18 april 1984, voormeld, gesignaleerde schendingen van de bevoegdheidsregels geen rekening hebben gehouden.

De Waalse Gewestexecutieve voegt eraan toe dat de fiscale stimuli waaraan de wet van 28 december 1990 een einde maakt, de bestaansredenen zijn van de reconversiecontracten. Zelfs in het geval dat de nationale wetgever bevoegd zou zijn om een regeling te treffen voor bepaalde fiscale voordelen op economisch vlak, zou hij die bevoegdheid in redelijkheid, dat wil zeggen, aldus de Waalse Gewestexecutieve, zonder afbreuk te doen aan de gewestbevoegdheden, moeten uitoefenen. Dat zou ten deze niet het geval zijn geweest.

A.4. De Ministerraad stelt in zijn memorie van antwoord dat de Waalse Gewestexecutieve ten onrechte het advies van de Raad van State van 18 april 1984 citeert, omdat het advies immers betrekking heeft op bepalingen die niet het onderwerp zijn van het beroep. De Ministerraad betwist dat de wet van 31 juli 1984 vastgesteld is met schending van de bevoegdheidsverdelende regels, aangezien de bevoegdheidsverdelende bepaling toentertijd slechts de *regionale* planning en het openbaar industrieel initiatief *aan het regionale niveau* toeweest.

De wetgeving betreffende de reconversiezones en de fiscale stimuli toegekend aan de reconversievennootschappen zou buiten de bevoegdheid van de Gewesten liggen in zoverre niet alleen die stimuli de nationale fiscaliteit zouden betreffen, maar ook de nationale overheid bevoegd zou blijven voor alles wat met de economische unie verband houdt.

Ten slotte zou uit de parlementaire voorbereiding van de wet van 28 december 1990 blijken dat fiscale bedoelingen - en meer bepaald de opbrengst van de vennootschapsbelasting - aan de aangevochten bepaling ten grondslag zouden liggen.

A.5. In haar memorie van antwoord beweert de verzoekster dat het instrument van het reconversiebeleid, ontstaan met de wet van 31 juli 1984, niet herleid kan worden tot fiscale stimuli gekoppeld aan het afsluiten van een reconversiecontract en voornamelijk opgenomen in de artikelen 58 tot 60 van de wet. Men mag het mechanisme van de overheidsinvesteringen gekoppeld aan het sluiten van een reconversiecontract niet uit het oog verliezen. De eerste functie van het Fonds voor Industriële Vernieuwing zou trouwens bestaan in de financiering, op voordelige voorwaarden, van kapitaalbreng van de openbare investeringsmaatschappij.

Volgens de verzoekster leidt de bestreden bepaling niet tot een vermindering of een afschaffing van sommige fiscale voordelen. Het effect ervan zou radicaler zijn omdat het immers zou gaan om de opheffing zonder meer van het wettelijk instrument van het reconversiebeleid vanaf 1 januari 1991.

- B -

B.1. Krachtens artikel 6, § 1, VI, eerste lid, 1°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij de bijzondere wet van 8 augustus 1988, is het Gewest bevoegd voor « het economisch beleid ».

Uit de parlementaire voorbereiding van die bepaling en uit artikel 6, § 1, VI, van de bijzondere wet in haar geheel beschouwd, blijkt dat de term « economisch beleid » in ieder geval omvat :

1° het economisch expansiebeleid.

Artikel 6, § 1, VI, tweede lid, 1°, bepaalt evenwel dat «iedere door het Gewest uitgevaardigde reglementering met betrekking tot fiscale voordelen die in het kader van de nationale fiscaliteit en met toepassing van de wetten op de economische expansie worden verleend, voor akkoord (worden) voorgelegd aan de bevoegde nationale overheid», wat impliceert, zoals tijdens de parlementaire behandeling werd gepreciseerd dat «de Gewesten (...) uiteraard de belastingen (mogen) gebruiken waarover zij de volledige bevoegdheid hebben, om een economische expansiepolitiek te bevorderen» (memorie van toelichting van het ontwerp van wet tot wijziging van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, *Gedr. St.*, Kamer, B.Z. 1988, nr. 516/1, p. 8).

Ter beveiliging van de economische en monetaire unie heeft krachtens artikel 6, § 1, VI, vierde lid, 4°, van de bijzondere wet de nationale overheid de bevoegdheid om de algemene regels vast te stellen betreffende de maxima voor hulp aan ondernemingen op het gebied van de economische expansie, die slechts gewijzigd kunnen worden met het akkoord van de Gewesten.

2° Het innovatiebeleid, onverminderd de bevoegdheidsverdeling doorgevoerd inzake wetenschappelijk onderzoek bij artikel 6bis van de bijzondere wet tot hervorming der instellingen.

3° Het herstructureringsbeleid.

4° Het openbaar industrieel initiatief, met uitzondering van de Nationale Investeringsmaatschappij, die tot de nationale bevoegdheid blijft behoren krachtens artikel 6, § 1, VI, vijfde lid, 11°, van de bijzondere wet.

B.2.1. De rechtsfiguur van de reconversievennootschap is in het leven geroepen bij de herstelwet van 31 juli 1984. Zij is bedoeld als een instrument voor de bevordering van de industriële reconversie en als een uiting van het openbaar industrieel initiatief (verklaring van de Eerste Minister, verslag gedaan namens de Commissie van de begroting, *Gedr. St.*, Kamer, G.Z. 1983-1984, nr. 927/27, pp. 76-77). De reconversievennootschap is een handelsvennootschap opgericht met het oog op de uitvoering van een reconversiecontract gesloten tussen privé-aandeelhouders en een openbare investeringsmaatschappij die in het kapitaal van de genoemde vennootschap participeert

(artikel 50, 2° tot 7°).

B.2.2. De artikelen 51 tot 56 van de voormelde herstelwet, zoals gewijzigd bij het koninklijk besluit nr. 486 van 31 december 1986, stellen specifieke regels in op financieel gebied inzake, enerzijds, de participatie van de openbare investeringsmaatschappijen in het kapitaal van de reconversievennootschappen en, anderzijds, de geleidelijke en verplichte afkoop door de privé-aandeelhouders van de kapitaal aandelen die bij de openbare investeringsmaatschappij berusten; zij voorzien eveneens in de mogelijkheid van een bijzonder statuut voor de aandelen die de inbrengen vertegenwoordigen van de openbare investeringsmaatschappij.

B.2.3. Anderzijds kenden andere bepalingen van de voormelde herstelwet fiscale voordelen toe, enerzijds, aan de privé-aandeelhouders van de reconversievennootschappen ter gelegenheid van de door hen verrichte afkoop van de aandelen die bij de openbare investeringsmaatschappij berusten (artikel 58) en, anderzijds, wat het evenredig registratierecht betreft dat normaal voor de inbrengen in kapitaal verschuldigd is (artikel 60).

B.3. De reconversievennootschap vormt essentieel een mechanisme voor de financiering van de industriële activiteit door de overheid; zij behoort dus tot de aangelegenheid van het openbaar industrieel initiatief. Zij vormt geen nieuw type van handelsvennootschap tot het regelen waarvan de nationale overheid bevoegd zou zijn krachtens artikel 6, § 1, VI, vijfde lid, 5°, van de bijzondere wet. Evenmin kan zij geanalyseerd worden als een instrument *sui generis* van fiscaal recht, ook al heeft het voorhanden zijn van fiscale voordelen de particuliere ondernemers ertoe kunnen aanzetten tot de oprichting van reconversievennootschappen hun toevlucht te nemen.

B.4. Het komt de nationale wetgever toe de fiscale voordelen te wijzigen of op te heffen met betrekking tot nationale belastingen die aan de reconversievennootschappen worden toegekend.

Door de artikelen 18 en 19 van de wet van 28 december 1990 betreffende verscheidene fiscale en niet-fiscale bepalingen aan te nemen, had de wetgever de bedoeling voor de toekomst de fiscale voordelen toegekend ten gunste van de reconversievennootschappen te beperken of op te heffen (memorie van toelichting van het ontwerp van wet, *Gedr. St.*, Kamer, G.Z. 1990-1991, nr. 1366/1, pp. 2, 10 en 11).

Dat is evenwel niet het werkelijke onderwerp van de bestreden bepaling. Die beperkt zich niet tot het stellen van regels op fiscaal gebied; zij staat de oprichting van reconversievennootschappen niet meer toe na 31 december 1990.

Dusdoende is de nationale wetgever opgetreden betreffende een instrument van de economische politiek die tot de bevoegdheid van de Gewesten behoort. Immers, sinds de wijziging van de bijzondere wet tot hervorming der instellingen van 8 augustus 1980, tot stand gekomen op 8 augustus 1988, is de bevoegdheid inzake openbaar industrieel initiatief een exclusieve bevoegdheid van de Gewesten, behoudens wat de Nationale Investeringsmaatschappij betreft.

B.5. Uit het voorgaande volgt dat artikel 18, eerste lid, 1°, van de wet van 28 december 1990 betreffende verscheidene fiscale en niet-fiscale bepalingen de regels schendt die door of krachtens de Grondwet zijn vastgesteld voor het bepalen van de onderscheiden bevoegdheid van de Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten, alleen in de mate die bepaling betrekking heeft op de artikelen 50 tot 57 van de herstellwet van 31 juli 1984.

Om die redenen,

Het Hof

vernietigt artikel 18, eerste lid, 1°, van de wet van 28 december 1990 betreffende verscheidene fiscale en niet-fiscale bepalingen in de mate waarin die bepaling betrekking heeft op de artikelen 50 tot 57 van de herstelwet van 31 juli 1984.

Aldus uitgesproken in het Frans, het Nederlands en het Duits, conform artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 9 juli 1992.

De griffier,

De voorzitter,

H. Van der Zwalmen

J. Wathelet